

POSTANOWIENIE

31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 31 lipca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa I. K.

przeciwko Bank w W.

o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 marca 2022 r., I ACa 177/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank w W. na rzecz I. K. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 lipca 2020 r., I C 363/19, Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił nieważność umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF) zawartej przez strony w 2008 roku na sumę 350 000 zł oraz zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowego kredytobiorcy zwrot sum zapłaconych w wykonaniu nieważnej umowy w okresie 10 lat przed wniesieniem pozwu w dniu 1 kwietnia 2019 r. (rat kapitałowo-odsetkowych i ubezpieczenia nieruchomości): 60 324,25 zł i 32 733,81 CHF - z odsetkami od 1 kwietnia 2019 r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację banku.

Pozwany bank wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na:

1) potrzebę wykładni:

a) art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, art. 65, 354, 358 § 2, 385¹ § 1 i 2. 385² oraz art. 69 ust. 3 Prawa bankowego (p.b.) i rozstrzygnięcie, *„czy w razie stwierdzenia przez sąd w toku kontroli incydentalnej, że obecne w umowie kredytu hipotecznego odniesionego do waluty obcej klauzule dotyczące spreadów walutowych [w istocie kursów walut, a nie różnicy między kursem kupna i sprzedaży w danej chwili, co jest pierwotnym znaczeniem słowa „spread”] stanowią niedozwolone (nieuczciwe) postanowienia umowne, zachodzą podstawy do całkowitego pozbawienia takiej umowy kredytowej jej indeksowanego charakteru, a w konsekwencji do upadku umowy, czy też właściwym jest pozostawienie w mocy mechanizmu odniesienia kredytu do waluty obcej, jako objętej zgodnym zamiarem stron umowy, oraz czy w takim wypadku zasadne jest odwołanie się, w miejsce postanowienia bezskutecznego, do normy bezwzględnie obowiązującej art. 69 ust 3 Prawa bankowego, oświadczeń woli stron (art. 65 k.c.), bądź do dyspozytywnej normy przewidzianej art. 358 § 2 k.c.”;*

b) art. 189 k.p.c. i rozstrzygnięcie, czy *„na istnienie interesu prawnego w zakresie powództwa o ustalenie nieważności czynności prawnej nie ma wpływu kwestia kolejnych sporów, jakie powstaną pomiędzy stronami w przyszłości na skutek wydania wyroku ustalającego”, czy też „ocena istnienia interesu prawnego musi uwzględniać to, czy wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości co do danego stosunku prawnego i czy definitywnie zakończy spór na wszystkich płaszczyznach tego stosunku lub mu zapobiegnie”;*

2) wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego:

a) czy uznanie obecnych w umowie o kredyt indeksowany kursem waluty obcej klauzul spreadowych, nieokreślających głównego przedmiotu umowy, za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, powoduje nieważność całej umowy;

b) czy wobec umożliwienia kredytobiorcom posiadającym kredyty denominowane lub indeksowane dokonywania ich spłaty bezpośrednio w walucie obcej na podstawie art. 69 ust. 3 p.b. kredyty denominowane lub indeksowane do waluty obcej nadal należy uważać za kredyty udzielone w złotych;

c) czy w przypadku uznania w umowie o kredyt indeksowany klauzul odnoszących się do indeksacji za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne prawidłowe jest odwołanie się do stawki referencyjnej WIBOR jako podstawy dla określenia oprocentowania zobowiązań kredytowych, skoro w umowie wiążącej strony stawka ta występuje i jest ona definiowana jako odnosząca się do kredytów nieindeksowanych, wyrażonych w walucie polskiej – zamiast uznania umowy za nieważną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, do rangi zasady prawnej podniesiono tezy, że:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają przyjęcie skargi kasacyjnej w oparciu o podstawy przyjęcia do rozpoznania przytoczone wyżej w pkt 1a i 2a,c. W celu uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący musiałby zakwestionować tezę Sądu drugiej instancji o nieuczciwym charakterze przeliczników walutowych ustanowionych w umowie lub zakwalifikowaniu umowy jako umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

Do podważenia kwalifikacji umowy jako umowy kredytu indeksowanego zmierza zagadnienie przedstawione w pkt 2b. Kredyt indeksowany jest wyrażony w złotych oraz wypłacany i spłacany w złotych, a kurs waluty obcej służy tylko

waloryzacji wysokości zobowiązania. W chwili zawarcia umowy była ona umową kredytu indeksowanego i na podstawie art. 385² k.c. nie ma znaczenia wejście w życie w dniu 26 sierpnia 2011 r. art. 69 § 3 p.b. przyznającego kredytobiorcom prawo do spłaty kredytów indeksowanych w walucie indeksacji, niezależnie od zapisów umowy. Innymi słowy: umowy nieważne przed 26 sierpnia 2011 r. nie stały się ważne z chwilą wejścia w życie art. 69 § 3 p.b.

W pkt 1b skarżący zasadnie wskazuje, że powód nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy, jeżeli nieważność umowy może zostać ustalona przesłankowo (skarżący pisze „incydentalnie”) w innym procesie między stronami. Celem wyroków ustalających (art. 189 k.p.c.) nie jest tworzenie prejudykatów dla innych spraw. Powyższe dotyczy rozliczeń między stronami nieważnej umowy. Jednak w niniejszej sprawie poza kwestią rozliczeń pozostaje kwestia dalszego wykonywania umowy. Kredytobiorca ma interes w ustaleniu nieważności umowy, ponieważ poza wyjaśnieniem kwestii zwrotu już uiszczonych rat wyrok ustalający przesądza o braku obowiązku zapłaty przyszłych rat kredytu.

Ponieważ w orzecznictwie wyjaśniono zagadnienia prawne i wątpliwości przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wniosek ten na podstawie art. 398⁹ k.p.c. podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 98 k.p.c. powódce przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[ał]